

**Raadpleging EC over ontwerp van herziene Omroepmededeling
Beantwoording door VRT (Vlaanderen), NPO en ROOS (Nederland)**

Aan: Europese Commissie,
DG Comp,
Consultatie (omroep)
Griffie Staatssteun,
BE-1049 Brussel, België,

Betreft: "Consultatie ontwerp Omroepmededeling"

Per post en per e-mail (stateaidgreffe@ec.europa.eu)

Brussel, Hilversum, 7 mei 2009

Geachte heer, mevrouw,

Met belangstelling hebben wij kennis genomen van de tweede ontwerpmededeling van de commissie betreffende de toepassing van de regels inzake staatssteun op de publieke omroep.

Inleiding

Hoewel deze tweede versie een verbetering is ten opzichte van de eerdere versie, blijven wij ernstige bedenkingen houden bij de herziening van de uit 2001 daterende omroepmededeling. Deze bedenkingen komen eerder voort uit overwegingen van principiële aard, dan uit bezwaren tegen onderdelen van het tweede concept, hoewel die ook nog altijd aanzienlijk zijn.

Het ontwerp verschilt, afgezien van de schrapping van een aantal detailvoorschriften, in onze visie nauwelijks van de eerste ontwerpmededeling. De opmerkingen vervat in onze eerdere reacties in dit herzieningsproces blijven dan ook grotendeels gelden en wij verwijzen u dan ook naar deze eerder schriftelijke bijdragen.

Algemene bezwaren

Ook het tweede concept geeft geen antwoord op onze vraag, zoals al in onze reactie van 8 januari jl. gesteld, namelijk de vraag welk probleem de Commissie eigenlijk wil oplossen. Op basis van de huidige Omroepmededeling is de Commissie voortreffelijk in staat klachten van derdepartijen tegen publieke omroepen tot een einde te brengen. Ook de Europese rechter kan met de huidige Omroepmededeling goed uit de voeten zoals de Deense TV2-zaak laat zien.

Raadpleging EC over ontwerp van herziene Omroepmededeling Beantwoording door VRT (Vlaanderen), NPO en ROOS (Nederland)

Wij geloven niet dat de Commissie aan de hand van de beoogde nieuwe Omroepmededeling in staat zal zijn nieuwe klachten eenvoudig en snel af te handelen; het argument destijds om tot herziening van de huidige mededeling over te gaan. Daarvoor is het ontwerp te omslachtig geformuleerd, bevat het veel onduidelijkheden, is het voor velerlei uitleg vatbaar zodat de ware betekenis en reikwijdte pas in casuïstiek duidelijk zal worden. Wij voorzien dat de nieuwe Omroepmededeling juist een uitnodiging voor marktpartijen zal zijn om op nationaal en Europees niveau alles in het werk te stellen de Europese Publieke Omroepen een kopje kleiner te maken door juist als strategie de ene zaak na de andere aanhangig te maken. In het verlengde daarvan zal de Europese rechter zich ook op extra werk kunnen verheugen.

Ook het tweede ontwerp bevat voorschriften en details die de bevoegdheden van de Commissie te buiten gaan en de competentie van de Lidstaten oneigenlijk aantasten. De nog steeds aanwezige gedetailleerdheid is in strijd met het subsidiariteitsbeginsel en gaat verder dan de marginale bevoegdheden waarover de Commissie, mede vanwege het protocol van Amsterdam, over beschikt.

Voor het overige verwijzen wij naar onze algemene bezwaren uit de brief van VRT, ROOS en NPO van 8 januari 2009.

Concrete bezwaren

Ter aanvulling op het door de EBU toegezonden standpunt wijzen wij nog op het volgende.

Wij blijven ons grote zorgen maken over de omvang van de markttoets. Ook het tweede concept lijkt in paragraaf 88 nog steeds te suggereren dat Lidstaten verplicht zijn een proactieve brede markttoets te (laten) verrichten, vooral met betrekking tot "de mate van concurrentie en de mogelijke effecten op particuliere initiatieven."

De slotzin in dezelfde paragraaf 88 achten wij eveneens bedenkelijk:

"In het geval van overwegend negatieve effecten op de markt zou de overheidsfinanciering voor audiovisuele diensten alleen evenredig blijken te zijn wanneer deze voor de samenleving duidelijk toegevoegde waarde oplevert, mede gelet op het bestaande totale aanbod van de publieke omroep."

Allereerst vragen wij ons af wat het juridische verschil is tussen "**duidelijk toegevoegde waarde**" en "**toegevoegde waarde**." Door hantering van het begrip 'duidelijk', wordt een behoorlijke bewijslast bij een Lidstaat en daarmee bij de omroep neergelegd, die uiteindelijk blijikbaar moet aantonen of een dienst een duidelijk toegevoegde waarde voor de samenleving oplevert. Onzes inziens behoort de bewijslast terzake bij de Commissie te liggen; de Omroepmededeling is immers een regel die aangeeft hoe de Commissie zal omgaan met klachten over publieke omroepen. De Commissie is de enige die aan de Omroepmededeling gebonden is, niet de Lidstaten (zie hieronder).

Een zelfde gebruik van het woord 'duidelijk' is terug te vinden in paragraaf 48:

"Bovendien zou er van een kennelijke fout sprake kunnen zijn wanneer staatssteun wordt gebruikt om activiteiten te financieren die geen duidelijke toegevoegde waarde voor de burgers opleveren, maar toch tot onevenredige verstoringen van de mededinging en het grensoverschrijdende handelsverkeer leiden (zie ook punt 6.7)."

**Raadpleging EC over ontwerp van herziene Omroepmededeling
Beantwoording door VRT (Vlaanderen), NPO en ROOS (Nederland)**

Ook hier wordt het woord 'duidelijk' gebezigd. Wij wijzen erop dat het Protocol van Amsterdam zegt dat diensten van de publieke omroep voldoen moeten aan "de democratische, sociale en culturele behoeften van de samenleving".

Het woord 'duidelijk' komt in het protocol van Amsterdam niet voor. De Commissie probeert derhalve hiermee de reikwijdte van het protocol te beperken. Aangezien de Omroepmededeling van een lagere orde is dan het protocol, komt de mededeling hiermee in strijd met het Verdrag. Dat achten wij niet acceptabel.

Wij verzoeken u dan ook tenminste in de paragrafen 48 en 88 het woord 'duidelijk' te schrappen.

Ook wijzen wij erop dat in punt 48 zogenaamde "commerciële belpelen" worden uitgesloten van de publieke omroepopdracht, terwijl in de Engelstalige versie onzes inziens de bredere notie van "commercial prize game" wordt gebruikt. In geval de Europese Commissie inderdaad een dergelijke brede notie zou wensen uit te sluiten, dan zou dit impliceren dat elk amusementsprogramma waarbij deelnemers of kijkers/luisteraars een prijs kunnen winnen niet als onderdeel van de publieke omroepopdracht zou kunnen worden aangeboden. Of een dergelijk format al dan niet deel uitmaakt van de publieke omroepopdracht, is evenwel een bevoegdheid van de Lidstaten. Dergelijke amusementsprogramma's maken trouwens in veel landen reeds sinds jaar en dag deel uit van de publieke omroepopdracht. Maar ook indien de Commissie beoogt de "louter" commerciële belpelen uit te sluiten, achten wij onverzoenbaar met de principiële bevoegdheid van de lidstaten en verwijzen wij naar onze opmerkingen dienaangaande in onze voorgaande schriftelijke reactie.

Ook de geamendeerde tekst inzake betaaldiensten, ligt nog steeds niet in lijn met het recent door het Gerecht van eerste aanleg expliciet erkende principe dat de wijze waarop een dienst wordt gefinancierd, geen impact heeft op het feit of een dienst al dan niet als een dienst van algemeen economisch belang dient te worden beschouwd. Trouwens het is nog maar de vraag wanneer een betalende dienst "duidelijk onderscheiden is van commerciële activiteiten". Bovendien is het feit of een dienst al dan niet deel kan uitmaken van een commerciële activiteit geen criterium om uit te maken of een dienst al dan niet deel kan uitmaken van de publieke omroepopdracht.

Slotopmerking

Wij verzoeken u bij het verdere proces rekening te houden met de opmerkingen uit onze brief van 8 januari jl. en met bovenstaande opmerkingen, vragen en verzoeken, alsmede met de brief van de EBU over het tweede concept.

Hoogachtend,

Dirk Wauters,
Gedelegeerd Bestuurder VRT

Ruurd Bierman
Lid Raad van Bestuur NPO

Cees van der Knaap
Voorzitter bestuur ROOS